

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRĂȘOV
Telefon 226
Abonament anual 200 lei
Pentru străinătate 500 lei
Anunțuri, reclame, după tarife

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apăre în fie-care zi de lucru

D-I Vintilă a plecat în străinătate — scrie „Viitorul” — pentru apărarea demnității și avuțiilor naționale.

A greșit direcția d-l ministru. Pentru apărarea demnității și avuțiilor naționale, nu trebuia să plece în străinătate, ci să plece de la guvern, împreună cu toți tovarășii d-sale!!

Un an dela moartea lui Take Ionescu

Astăzi se împlinește anul dela moartea lui Take Ionescu. Ca și în ziua dureroasă a morții sale, astfel și astăzi — după un an — simțim în toată puterea cuvântului pierderea ireparabilă pe care a lăsat-o neamul românesc în urma morții sale prea timpurii.

Take Ionescu a avut o activitate care a întrecut granițele înguste ale țării. Inzestrat cu calități superioare, cum rar se găsesc la un bărbat, el a fost în întreaga sa viață animat de cea mai caldă dorință de bine, de progres și pace, nu numai pentru neamul său, ci pentru toate popoarele europene. Campion al acțiunii de revendicare a drepturilor neamului său, pentru înlăturarea idealului național, Take Ionescu a avut dela început prevederea izbânzei marilor aliați, cărora a voit din primele zile ale războiului să ne alăturăm, iar după ce a văzut realizată unitatea națională, gândul său cel dintâiu a fost la asigurarea păcii și astfel a purces la înlăturarea alianțelor statelor, cari constituie astăzi Mica Antantă.

Azi mai mult ca ori când simțim dispariția acestui geniu al neamului și civilizației europene, de a cărui lumini și inimă caldă aveam nevoie tocmai acum când ne zbatem în cea mai grea criză internă.

Ardealul, pe care atât de mult l'a iubit și pentru a cărui probleme a arătat atâta înțelegere, îi păstrează o recunoștință neperitoare.

TAKE IONESCU și alianța anglo-franceză

Cel mai frumos omagiu care se poate aduce la prima aniversare a morții lui Take Ionescu — scrie „Presa” — este să amintim țării, căreia l'a închinat genul și munca sa titanică, ce acțiune demnă, patriotică, înălțătoare a desfășurat în ultimii ani pentru consolidarea victoriei.

Vom desprinde din acțiunea sa diplomatică ca ministru de externe, demersurile cari le-a făcut, în 1920, la Paris și Londra și despre cari nu s'a spus totul până acum.

Acțiunea diplomatică a lui Take Ionescu, ca ministru de externe în cursul anului 1920, nu s'a mărginit numai la o intensă activitate pentru alcătuirea și consolidarea Micii Antante, pentru depășirea rezolvire a diferitelor mari chestiuni naționale cari erau încă pendinte înaintea unora din comisiunile internaționale, dar preocuparea lui constantă a fost ca alianța dintre marile puteri victorioase nu numai să nu fie zdruncinată prin vre-un șifereț, ci să se mențină în spiritul cel mai frățesc.

În acest scop, ca ministru de externe, a întreprins, în 1920, o călătorie la Paris și Londra.

La Paris a găsit la Quai d'Orsay o atmosferă încărcată, personalități de vază ale Franței criticând atitudinea Angliei.

— Dragă d-le Take Ionescu, ce zici de azi, mare amic al Franței, de puitarea de azi a Angliei? — îl întrebă unul din factorii principali care joacă și azi un rol însemnat în politica externă a marelui republic.

Răspunsul lui Take Ionescu a fost acesta:

— Nu pot decât să regret profund ceea ce se petrece. România a avut, până la 1913, o alianță cu cele mai puternice state europene. La 1913, fiind ministru, eu am socotit că este în interesul superior al României să și schimbe politica sa externă. România a schimbat o îndreptându-o spre o alianță cu Franța și Anglia.

Când am luat această hotărâre era înțeles că Anglia și Franța merg unite, căci numai strâns unite puteau echivala în forțe cu forșii noștri aliați de odinioară.

„Și fiindcă eu văd că pentru garantarea noului așezământ al Europei, ieșit din marele războiu mondial este imperioasă, sine qua non, nevoie de o alianță frățească Anglo-Franceză, nu pot aproba din partea Franței nici o critică la adresa Angliei și știu să atrag atenția acelor cari conduc azi Franța că România pune ca condiție neapărată a amicitiei ei față de Franța, menținerea alianței frățești cu Anglia, fiindcă dacă d'n nepricepere sau amor propriu rău înțeles, această alianță s'ar distruge. România și ar lua libertatea de acțiune și în caz de libertate de acțiune România nu poate prevedea căreia din cele două țări aliate i-ar rămânea amică. Se prea poate ca România să se despartă de amândouă pentru motivul că ambele certându-se ar fi dat dovadă de prea mare slăbiciune politică”.

Trecând la Londra s'a dus la Foreign Office unde Lloyd George și ceilalți oameni de stat britanici cari conduceau atunci politica externă a Angliei, au criticat și ei Franța.

Take Ionescu le-a răspuns exact, în formă și în fond, limbajul de la Paris.

Dar Take Ionescu n'a vorbit astfel numai ca ministru de externe al României, ci ca unul dintre tărâtorii principali, dacă nu cel mai principal, al Micii Antante.

Înlăturarea lui asupra mersului evenimentelor europene nu odată a fost exercitată cu toată strălucirea genialității sale politice.

Așa se explică de ce se aude din când în când, foarte des, ori de câte ori se ivește o încurcătură în această parte a Orientului, exclamația:

— Păcat că nu trăiește acum Take Ionescu!

Imprumutul extern maghiar.

Primul ministru maghiar contele Bethlen într'un expoziț făcut în fața majorității a spus că chestiunea imprumutului extern încă nu a fost rezolvită. În curând se vor face noi demersuri și se speră că imprumutul pe care Ungaria dorește să-l contracteze pe piața străină va fi realizat.

La lucruri mari -- oameni mari

„Ruzinszko” este o numire nou creată, care ascunde prada donată de liberali și averescari cehoslovacilor — „novaia Zemlja” slovă creiată din patrimoniul român cel mai clasic, din cuibul de vulturi al voievozilor descălecători de țară.

Este nu numai o nefericire națională aceasta, dar și o mare pierdere materială. Nici nu insistăm asupra salinelor din Ocnașatina, căci avem salinile destule și prin urmare putem suferi și concurența cehoslovacilor — vom arăta însă pe scurt imensele avuții ce am pierdut:

380.000 jug. cadastrale păduri și pășuni, domeniile Statului, create din confiscarea moșilor donare ale nemeșilor români, răpite de principii Ardealului calvinesc și Habsburgii catolici „pentru că strămoșii noștri au rămas statornici în cinstea de lege și neam”. Sunt, prin urmare, averi românești și în lipsa lor nu avem 70% de pășuni din cât ne trebuiesc pentru susținerea stocului normal de vite și pădurile necesare pentru lemnul moale, ca să ne asigurăm prosperitatea prin perfecționarea industriei casnice de lemn.

În Răhău, Bogdan, Frasin, Băicoiul-Mare și Bușina sunt centre forestiere, cu instalații captatoare de ape, porturi și ferestre. În Dolha și Poiana Cărpinișului sunt mine și topitoare de fier, în Băicoiul-Mare fabrica chimică „Klotild”, în Tribușeni fabrică de sticlă și în Huși fabrică de mobile și scame.

Munți conșii metale, mai ales cei din Poiana Cărpinișului până la Königsfeld, cari conșii fostor și alte materii proprii

pentru cel mai bun material chimic de îngrășăminte. Ca țară agrară nu putem îndestul preții aceste tezaure ale naturii, cari plătesc miliarde grele.

Comunicația cu Polonia, având Frasinii și cea cu Cehoslovacia posedând Craia și Selenșul-Mare, ar lua un avânt îmbucurător și cheia exportului și comerțului de tranșit ar fi în mâinile noastre. Legat cu linie ferată punctul Dolha cu Solyva am avea o a treia joncțiune pe teritorul român cu Polonia de Vest și Germania. Legând Târasul cu Dolha și peste Tecen cu Sătul-Mare prin Bicsat, fără mari cheltuieli am deslega problema circulației transversale pe teritorul român. Dint Huși peste Dolha am avea peste Solyva-Atyji o a doua linie importantă comercială și strategică. Sighețul legat cu Baia-Mare, ori peste Capnic-Baia-Sprie și Lăpuș-Biclean cu Ardealul și Crișana, reînviând relațiunile normale de circulație și comerț — numai atunci vom și preții ce am pierdut!

Guvernul actual — durere — este miop, dar nici nu vrea să privească în viitor. România este o „gălușcă” prea mare și nu o pot mistui momentan șobolanii. Că ce vor face nepoșii lăcustelor de azi, nu-i importă.

Cehoslovacii sunt avizați la noi și nu invers — ei de dragul prieteniei cu noi, ar ceda tot cât cerem, căci le este spre greutate, însă nu sunt îndejuns lămuriri și conșii de seriozitatea pretențiilor și hotărârii noastre.

Și aici zace călcăiul vulnerabil al situației. Ne trebuiesc la lucruri mari — oameni mari.

Coresp.

Arestarea din ordin politic a d. dr. L. Popovici și soții

— A treia comunicare în ședința Camerei din 8 Iunie 1923. —

— Fine. —

Sever Dan: Domnule ministru, am să vă comunic un document, pe care nu-l cunoașteți. Voi reveni la chestia de onoare, mai târziu...

Jean Th. Florescu: Nu am afaceri de onoare cu oameni din pușcărie. Aduceți documente noi în chestie, dacă aveți.

Sever Dan: Voi împlini dorința Dv... Am să vă citesc un document care poate nu va fi atât de supărător pe Dv., ca chestia de onoare, dar va fi mai supărător pentru alții... Un document despre felul cum s'a făcut investigația care ilustrează nespuse de mult întreaga situație...

Este scrisoarea locotenentului de jandarmi Mirescu, care nu este un prieten al nostru... Știți bine, că acest Mirescu dădu-se ordin, ca doctorul Aurel Dobrescu să fie făcut pierdut... Acest Mirescu a fost gata la orice crimă împotriva Partidului Național, pentru ca să-și facă merite...

Locol. Mirescu dă următoarea scrisoare domnului inginer Ioachim Socu, însculpaț, cu data de 29/5 1923 (citește): „Domaule inginer Socu.

Relativ la întrebările Dv... Vă comunic următoarele... Am fost chemat de către d-l prefect Radovicu, dându-mi ordin a trimite doi jandarmi la comuna... (întreruperi)“.

Domnilor, vreau să vă arăt că investigația s'a făcut cu bătaie și abuz... (citește):

... la comuna Șona și a-i aduce la Făgăraș. Subsemnatul deși știam că

nu este legal, nu aveam calitatea de a instrumenta, nici de a face poliție în alt județ, totuși însă, spunând că trebuiesc aduși întru cât trebuie a face cercetarea d-și împreună cu comisia, am trimis, nu-mi mai reamintesc anume ce jandarmi, spunându-le să vină la prefectură; a doua zi oamenii au venit la localul prefecturii, unde s'a și început anchetarea de d-l prefect Radovicu... Înțelegeți, domnilor, d-l prefect Radovicu anchetează, nu justiția...

Voci: Rușine! Rușine!

Sever Dan: (Citește)... „Neputând însă termina luarea declarațiilor la toți, în aceeași zi pe la ora 10 seara mi-a spus a lua la companie pe Moise Rabdea și I. Lupu, a-i ține până a doua zi și a-le lua eu declarațiunile. Într'adevăr au fost luși la reședința companiei, și luată declarațiile după întrebările date în scris de d-l prefect Radovicu”, înțelegeți, d-lor, ce înseamnă interogatoriu de noapte, ce cazarmă jandarmilor? „deși subsemnatul îi spusese, că nu am căderea de a le lua declarații, pentru că nu eram în comisie, și nici din ordinul companiei mele nu făceau parte, astfel că subsemnatul nu am procedat nelegal, după cum mi-ați spus Dv., ci totul am făcut după ordinul d-lui prefect și a d-lui căpitan Buzescu, care luase compania în primire dela subsemnatul. Dacă Dv. doriți a afirma și verbal în fața justiției ceea ce scriu, ori când stau la dispozițiune, întru cât știu că totul ce am făcut, a fost numai după ordinul d-lui prefect C. Radovicu. Primii, etc., 29/5 1923,

Bălcești s.s. lt. comp. I, Mirescu".
Vedeți dar, cum s'a făcut ancheta în această chestie, și cine a făcut denunțul la parchet.

M. G. Orleanu, preș: Domnule Dan Vă rog să terminați, căci mai sunt și alții, cari așteaptă după D voastră.

Sever Dan: În ori ce caz, d-lor, este nespuse de caracteristic, că după ce șase luni de zile acest proces rămâne mort, într-o bună zi, după ce d-l ministru al justiției primește scrisoarea dela d-l Lazăr Popoviciu, — scrisoarea ce am citit înaintea Dv. la prima mea interpeleție — scrisoarea prin care îi cerea seama d-lui ministru de ce l-a insultat la Blaj... (întreruperi)... cred, că d-l ministru nu va spune, că nu s'a întâmplat incidentul între d-lor la Blaj...

Jean Th. Florescu: Ce fleacuri aduceți aci!

Sever Dan: „La Blaj, când a vorbit d-l Lazăr Popovici, d-l ministru a spus: cum se poate ca un escroc și pungaș să vorbească aci... (întreruperi.) Este adevărat?... (întreruperi.)”

Jean Th. Florescu: Nu-i adevărat.

Mihai Popovici: D-le ministru, ai venit la mine și mi-ai spus, că este un escroc. E adevărat?

Jean Th. Florescu: Am să răspund. Termenii nu sunt exacți. (Sgomot.)

Sever Dan: Mai am martori, chiar aci. D-l deputat Buzdugan poate să spună, și îl rog să spună, dacă este adevărată sau nu afirmația mea... (Sgomot.)

I. Buzdugan: Domnilor am fost și eu în adevăr la Blaj și d-l ministru de justiție a spus că acest om este un om... (întreruperi.)... care mâne-pomdne trebuie să stea la pușcărie... (Sgomot.)

Sever Dan: După acest incident d-l Lazăr Popoviciu scrie d-lui Florescu o scrisoare în care îi spune, că dacă în termen de 8 zile, adică până la 27 Maiu, nu va primi satisfacția cuvenită, își va lua el satisfacția. D-l Florescu primește scrisoarea cam prin 23 Maiu, dar în loc să răspundă, că a primit scrisoarea... și în loc să facă ceace trebuia în o chestie de onoare...

Voci: Să răspundă ministrul la oamenii din pușcărie?

Sever Dan: „Atunci nu era încă în pușcărie... dar d-l ministru aruncă scrisoarea în coșniță și dă ordin de arestare! (Sgomot, întreruperi)... Veți vedea coincidența ciudată a datelor, care este mai doveditoare decât orice document...”

D-l Florescu, primește scrisoarea la 25 Maiu. În 26—27 Maiu d-l Florescu se găsește la Brașov. În 28 Maiu se dă mandat de aducere pentru d-l Lazăr Popovici, la Sibiu. El este adus la Brașov și imediat arestat... (Sgomot)... Dacă această coincidență a datelor nu vă ajunge, Vă rog să faceți ceace am spus când am venit în fața d-lor în tribună în această chestie: dați-mă în judecată pe mine, pentru calomnie, și voiu dovedi în fața justiției legătura între arestarea d-lui Lazăr Popovici și afacerea cavalerescă... (Sgomot)...

Aceasta este o stare dureroasă. Cazul de față nu este cel dintâiu și mă tem ce nu este nici cel din urmă în Transilvania... Aceste cazuri se repetă în special la tribunalul din Brașov. Vă rog să credeți, că oamenii cu totul nevinovați cad jertfă unor persecuțiuni, cum nu s'au mai pomenit nici în veacul de mijloc... Ele trebuiesc oprite definitiv și nu se vor putea opri decât atunci, când judecătorii din Brașov, cari au o specialitate în materie de abuz, dovedită în atâtea și atâtea cazuri, vor fi aspru pedepsiți... (Sgomot, vociferări)...

Inzadar mă ecuați, că defaim țara, aducând aceste cazuri înaintea Camerei, și din Cameră le voiu duce poate în altă parte...

Acuzajia de nepatriotism nu suferă să mi-o facă nimenea, dar mai puțin aceia, în fruntea cărora a fost acel Sturza, care a denunțat pe Take Ionescu, că subvenționează școlile din Brașov. — (Sgomot)... L-a denunțat nu pentru a aduce ordine și liniște în țară... (Sgomot)... l-a denunțat nu străinătății, ci dușmanilor neamului... (Sgomot)... și știți pentru ce? Pentru a obține puterea... (Vociferări)... Nimeni nu poate să mă acuze de lipsă de patriotism, dar Dv. mai puțin decât oricine! (Aplauze pe băncile Opoziției).

D-l ministru J. Th. Florescu: Până astăzi nu s'a mai pomenit ca un proces pendinte...

D-l Sever Dan: Crimă, nu proces.

D-l J. Th. Florescu: Să fie adus în discuția Parlamentului, Cinci magistrați — cari au pus în libertate pe d-l dr.

Dobrescu când a fost ilegal arestat — au instruit și judecat chestiunea.

D-l Sever Dan: D-l Em. Dan a luat apărarea celor arestați.

D-l Emil Dan (din majoritate). Și nu aș fi luat apărarea lor dacă nu aș fi avut ferma convingere că sunt absolut nevinovați. (Opoziția aplaudă îndelung).

D-l ministru Florescu: Eu nu am spus că d-lui cari au fost arestați sunt vinovați. Sentința definitivă ne spune aceasta. Eu am spus că prevențiunea este legală, întrucât sunt suficiente indiciile ca să o legitimeze.

Dacă vor fi nevinovați, vor fi absolviți. Nu pot vorbi mai mult în această afacere. După cele ce mi-au spus magistrații, este vorba de o panama întinsă. Au fost citați la parchet chiar directorul Refacerii Gh. Popa și I. Bolz, cari au dat certificate — din partea societății „Refacerea” — celor arestați.

D-l Vintilă Brătianu: Societatea „Refacerea” este una din societățile de jefuirea Statului făcute de trecutul guvern.

D-l J. Th. Florescu termină, cerând Adușării să se lase chestiunea în seama justiției. „Vă implor să nu mai aduceți niciodată aci procese penale, în curs de judecată. Vă implor să nu mă loviți cu insinuațiuni, pe mine, care sunt în fruntea magistraților”. „Mă angajez să cer magistraților să facă cât mai repede cercetările și — dacă nu va mai fi nevoie de detențiunea celor arestați, să-i pue imediat în libertate.

D-l Iuliu Maniu: Țin să se știe că d-l Lazăr Popovici nu aparține Partidului național român. D-sa este convins că d-l dr. Popovici este un om perfect cinsit și un român idealist. „Nu doresc să opresc calea justiției; vroim, însă ca justiția să nu fie transformată în armată pentru persecuții politice”.

INFORMAȚIUNI

Ministerul de finanțe a fost autorizat, printr-o lege promulgată în „Monitorul Oficial” cu data de 20 Iunie, să înlăcuască moneda de hârtie de 1, 2 și 5 Lei prin monedă metalică pentru o valoare totală de 600.000.000 Lei. Articolul 2 al legii prevede că ministerul finanțelor va trebui să încheie o convenție cu Banca Națională prin care să stabilească modalitățile de aplicare ale noului regim monetar.

La Cluj avocatul Miksa Klein a denunțat poliției pe tovarășul său de afaceri comerciantul Samuel Klein care l'a excrocat cu o însemnată sumă de bani.

Acum trei ani magazinele comerciantului Klein ajunsese în stare de faliment. Atunci intervine avocatul numit care determină pe creditorii să renunțe la celelalte pretențiuni în afară de 25 la sută din suma solvabilă, pentru care garantează avocatul. În urma acestui succes comerciantul ia ca tovarăș pe avocat la noua afacere, pe care o face.

Acum două săptămâni comerciantul a vândut prăvălia sa în taină, a încasat banii și a dispărut.

Ceace este interesant e faptul că comerciantul nu achitase sumele complete creditorilor săi, astfel că ele rămăseseră să fie achitate tot de către avocatul păgubaș.

Cluj, 19 Iunie. — Un scandal care a degenerat într-un îngrozitor asasinat, s'a petrecut ieri seară în cărciuma comună din satul Jiboc. Țăranul Ion Gal fiind bruscat în mai multe rânduri de un alt țăran surdo-mut Ștefan Ruja, a voit să dea afară din cărciumă pe cel care-l brusca, Ruja atunci cu un cuțit scos de pe cismă, a aplicat lui Gal o oviură care l-a lăsat mort pe loc.

Procesul intentat directorilor de mine din teritoriile ocupate (Ruhr) pentru refuzul de a reîncheia livrarea cărbunilor, s'a terminat în fața consiliului de război din Werden prin condamnarea celor 5 directori de mine, refugiați acum în Germania, la câte 5 ani de închisoare fiecare și amenzi variind între 3 milioane 600 mii franci la 64 milioane franci.

Muncitorul Iosif Albert, în vârstă de 70 ani s'a sinucis ieri la Cluj, strângându-se. Victima a fost determinată de mizeria care copleșea pe bătrânul muncitor. La locuința sa din str. Târnoșului, poliția a deschis o anchetă.

Regele Boris despre noul regim

Trimisul special al ziarului „Lupta” la Sofia comunică că un fruntaș al actualului regim bulgar a avut o lungă convorbire cu regele Boris asupra situației. Regele ar fi declarat cu acest prilej următoarele:

„Sunt un Rege constituțional, și ceea-ce s'a petrecut la noi nu este altceva decât rezultatul *voinei* țării bulgar.

„Oamenii regimului trecut n'au corespuns așteptărilor și au trebuit să plece! Pot să spun că aceasta e o adevărată fericire pentru Bulgaria, căci *putregaiul* nu putea să ne ducă decât la peire...”

„Actualul guvern este isvorit din dorința adâncă a *poporului* și tot ceea ce va activa va fi în concordanță cu aspirațiile poporului! Aceasta spre deosebire de ceea ce era înainte. Țara noastră începe a trăi o eră nouă. Dacă ar fi să rezum întreg programul nostru aș putea spune atât: pace în cuprinsul țării, *prin reintroducerea libertăților publice* și pace în afară prin respectarea tuturor angajamentelor luate, — în vederea statorniciei raporturilor bune cu vecinii”.

O lămurire.

Târlungeni, 12 Iunie 1923.

Primum următoarele:
Domnule Redactor! În „Gazeta Transilvânice” din 9/VI/1923 Nr. 120 s'a publicat un articol sub titlu: „Din Târlungeni”, la care ca cel mai competent, cu oțoare viu a vă ruga să binevoiți a da curs celor de jos în coloanele ziarului D-voastră spre orientarea publicului.

Într-adevăr d-l primpretor al plăsei Săcele a ținut în ziua de 26 Mai 1923 o anchetă la fața locului pentru constatarea unui furt de lemne, făpluitorul era deja cunoscut, Radu Ionescu care de odată cu recunoașterea faptului a reclamat între alți și pe consilierul Ioan Drăgan că ar fi comis furt de lemne în anul 1922. D-l primpretor găsinde în cuviință a luat interogatorul sub jurământ la toți cei reclamați, constatând că consilierul I. Drăgan în anul 1922 a avut dela primărie 2 bilete de lemne în regulă cele cu Nr. 75 în suma de lei 120 25 pentru 4 m.³ și Nr. 76 în suma de lei 118.50 pentru 3 m.³.

Deci lemnele aduse au fost justificate și nu poate fi vorba de recunoașterea vre-unui furt.

În calitate de notar al comunei luând parte activă la acea anchetă, dezminț în mod categoric afirmațiunile aceluia articol și notez că I. Drăgan este unul dintre cei mai buni oficianți în serviciul primăriei.

Pentru scriitorul articolului amintit mă mulțumesc a zice „cu minciuna nu poți dărâma adevărul” și că e greu să scapi de ești prins în flagrant delict. De altcum, mare e grădina Ta, Doamne.

Primii, vă rog, domnule redactor respectuoasele mele mulțumiri și cu deosebite considerațiuni:

R. Deșorean, notar suplent.

Sportive. Din Făgăraș ni se scrie: Duminică în 17 crt. s'a ținut la Făgăraș un match amical între echipele I. S. C. (Internaționala Sibiu și „Făgărașana”. Ambele echipe au câștigat prin combinații și pasuri frumoase a câștiga matchul. Superioritatea echipei „Făgărașana” s'a văzut deja dela începutul jocului. Rezultatul 2:0 (1:0) în favoarea „Făgărașana”.

Publicul (gălăgios și indisciplinat după „Brassöl Lapuók” a știut să aprecieze judecățile drepte și nepărtinitoare ale arbitriului. Public numeros, afară de evreii sioniști.

Expoziție școlară de desen. Duminică în 24 l. c. se va deschide expoziția de desen artistic și liniar a elevilor dela liceul „Andrei Șaguna”. Expoziția va fi deschisă până în 29 l. c. și se va putea vizita între orele 8—1 p.m.

Expoziția și încheierea anului școlastic a Școlii profesionale. Încheierea anului în Școala profesională se face Duminică în 24 Iunie ora 4 p. m., în localul Școlii, Șrul Spitalului Nr. 10. Expoziția lucrurilor de mână, țesăturilor, desenurilor și alt. se deschide Vineri, în 22 Iunie și se poate vizita și în zilele de Sâmbătă și Duminică.

Rugăm pe toate membrele, pe toți binevoitorii școlii să ne asiste. — Comitetul.

P. O. D. preoții I. Prișcu și C. Muștea dăruiesc pentru masa stud. „Virgil Onișu” dela liceul „Andrei Șaguna” câte 60 lei. Sincere mulțumiri. — Direcțiunea

Dr. Gustav Gräf, prof. de stat, a depus la universitatea din București examenele de capacitate din Geografie, Istorie și Limba germană, cea din urmă cu complectarea la obiectele predate în școlile comerciale superioare.

Prof. Gräf deschide un curs în limba germană pentru începători și un curs pentru progresiști, scris, citit, gramatică, conversație, literatură, corespondența comercială, contabilitate cu începere dela 21 Iunie sau 1 Iulie. — A se adresa în piață, Șrului Inului 27 în zilnic orele 1/2, 3—3

De vânzare

Două jugăre grădină pe rod cu casă în Predeal 2 km. de Bran. Informații la

Căpitanul IONIȚA

4048 Școala de Trageră Brașov. 2—3

ULTIMA ORA

O lovitură de stat eşuată la Budapesta

Arestări senzaționale. — Cine sunt complotiștii. — Sciziune în partidul guvernamental. — Intrunirea Soc. „Ebredök“

Budapesta, 20 Iunie. — În cursul zilei de astăzi poliția secretă din Budapesta a descoperit un vast complot, care urmărea răsturnarea guvernului prin lovitură de Stat.

Au fost arestați: Zoltan Halmai, prietinel intim al lui Ștefan Fridrich conducătorul fasciștilor maghiari; Barabas Apati, un colonel din armata activă, lohan Pokc. membru marcant în partidul lui Fridrich și un comisar de poliție din Capitală și 100 studenți creștini.

Când era proiectată lovitură

Lovitura de stat urma să se producă azi dimineață, cu ajutorul gărzilor fasciste, cu garda societății „Ebredök“ și ofițeri din armată, partizani al lui Fridrich.

Cine a pus la cale lovitură

Lovitura a fost pregătită de către legitimiști în frunte cu Fridrich, fasciștii maghiari și Societatea „Ebredök“.

Deocamdată se urmărea numai răsturnarea guvernului. Chestiunea tronului urma să fie discutată ulterior, întru cât pe această chestiune între iredentiști și legitimiști există oare-care divergențe de păreri.

Sciziune în partidul lui Bethlen

Concomitent cu aceste evenimente unul dintre leaderii guvernamentali și se poate spune adevăratul conducător al majorităților Iuliu Gömböy a trimis astăzi o scrisoare lui Bethlen prin care îl anunță că nu se mai identifică cu actele guvernului și demisionează din partidul majoritar.

Intrunirea societății „Ebredök“

Astăzi după masă comitetul Societății iredentiste „Ebredök“ s'a întrunit la sediul societății. Vice-președintele societății „Ebredök“ Kadar Leker a ținut un discurs incendiar. Kadar a spus că ofensiva împotriva guvernului a început, și ea nu se va sfârși până când nu-și va ajunge ținta. În acest scop elementele preponderante din fruntea Societății au fost eliminate și au fost aduși Hejas și Ronay.

Greva muncitorilor din Țara Bârsei

Azi dimineață muncitorii din 16 întreprinderi industriale din Țara Bârsei au declarat greva. Lucrul a fost suspendat aproape în toate întreprinderile din această regiune, afară de fabrica de vagoane românească, fabrica Voina, fabrica de celuloză din Zărnești, rafineria de petrol și câteva mici ateliere.

Greva a fost declarată în urma eşuarii tratativilor de ieri dela Inspectoratul Muncii. Cu toate eforturile depuse de inspectorul central d-l N. Popea și inspectorul P. Munteanu pentru continuarea tratativilor și ajungerea la o înțelegere, totuși desbaterile au ajuns la un punct, de unde continuarea lor a fost imposibilă.

Muncitorii și-au redus pretențiunile lor dela 100% și 60% la 30%, iar patronii au oferit 18% pentru muncitorii tineri dela industria textilă, iar pentru toate celelalte categorii 16%.

Numărul greviștilor se urcă cam la 2800.

Lockoutul din industria metalurgică și a lemnului declarat săptămâna trecută, continuă. Dosarul în chestie a fost trimis Ministerului Muncii.

Procesul complotiștilor dela Petroșeni

Sibiu, 19 Iunie. — Eri s'a început aici în fața Curții marțiale a corpului VI armată procesul complotiștilor dela Petroșeni. Acuzatul principal este Mader Spach apoi matorul Homin Riede, minerii Emil Florian, în vârstă de 17 ani, Umberto Martino și profesorul dela teologia din Cluj, Görff, preoții Bela Veres și Bela Vargi. Aceștia sunt menținuți în arest preventiv de 26 luni. Cazul de acuzare este spionaj, înaltă trădare și tănuire de arme.

Desbaterile.

Sedința începe la orele 9 dim. Președintele Curții este d-l colonel Luncianu. Acuzarea este susținută de către d-nii maior Magdu și locot. Paladi. Apărătorii acuzațiilor sunt d-nii Oswald Teodoreanu, Constantin Oteteșanu, Gheorghe Voicu și Ioan Maxim.

Se procedează la ascultarea martorilor D-l avocat Oswald Teodoreanu spune, că nu este nevoie de audierea martorilor, întru cât procesul cade sub prevederile amnestiei. D-sa mai spune că acuzații au fost jinuți contrar legilor 26 de luni în arestul preventiv și prezintă întregul proces ca o inscenare a siguranței din Ardeal.

Președintele respinge incidentul ridicat de d-l avocat O. Teodoreanu.

Se constată că din 26 martori citați s'au prezentat numai 14. După o deliberare de câteva minute, Curtea hotărăște amânarea desbaterilor pentru o altă dată.

Secția normală de pe lângă liceul de fete „Principesa Elena“, ține încă expoziția de lucrări manuale în zilele de 21 și 22 Iunie, între orele 8—12 și 3—5. Toți cei ce poartă interes școlii, sunt rugați să o viziteze.

Laborator Röntgen

Dr. Carol Flechtenschmayer jun. Brașov, strada Orfanilor Nr. 14, telefon Nr. 259. Aparatele cele mai moderne pentru raze X, raze ultraviolete și heliothermel. 402

Concertul Foiescu va avea loc Sâmbătă seara

Printr'o greșeală de interpretare s'a anunțat concertul cântărețului de Operă G. Foiescu pentru astăzi seară în legătură cu o reprezentare de cinema.

Concertul nu va avea loc astăzi ci Sâmbătă seara la Teatrul Național fără nici un alt concurs.

Avizând publicul de această schimbare, îl invităm să participe în număr cât mai mare la concertul de Sâmbătă seara. Măne vom publica programul amănunțit al concertului, care constituie pentru noi Brașovenii un mare eveniment muzical.

Două măsuri.

În „Universul“ nr. 161 (21 Iunie a. c.) pagina 5 în articolul „Arestarea unui criminal care pretinde că e un entuziast apărător al... poporului“ se poate citi în legătură cu arestarea criminalului Gh. Rădulescu următoarele:

Pretinsul apărător al poporului a fost deținut în arestul preventiv până în ziua de 29 Mai c. la penitenciarul Călărași și a fost pus în libertate pe acțiune, a fost trimis în judecata Curții cu juri la omișia pentru crimă săvârșită dar neizbutită și la tribunalul la omișia pentru mai multe escrocherii, falsuri, falsificare de monedă etc.

Reproducem acest caz ca o nouă și foarte olocventă dovadă despre imparțialitatea logofătului care ține în țara noastră cumpăna Dreptății.

„Boanghinii“ dr. Lazăr Popovici care n'a săvârșit nici o crimă, n'a escrocat pe nimeni, nici n'a falsificat monede etc., bărbatul cu atâtea merite pentru neamul său e ținut în arest, deși tribunalul l-a absolvit de orice acuză, — căzând vreme Gh. Rădulescu „al nostru“ e pus în libertate.

Știri din Banat

Timișoara, 19 Iunie.

Moartea consulului Holandiei la Galați. Din Băile Buziaș ne vine vestea, că acolo a încetat din viață consulul Holandiei la Galați M. Schirmer, care se afla la această stațiune într-o căutare sănătății.

Pentru reclădirea teatrului. Consiliul comunal face cunoscut, că Banca Palatului s'a obligat să verse la casieria orașului timp de cinci ani de zile câte 10.000 lei pentru fondul de reclădire al teatrului. Fabrica de țigă Grossmann, dă în acelaș scop 10.000 bucăți de cărămidă, în valoare de 25.000 lei.

Sinucidere. La băile de plajă s'a sinucis ieri ginvaerul Frideric Kraus. El a lăsat mai multe scrisori, din care reiese, că se sinucide pentru un lanț de aur ce l'a cumpărat luna trecută dela un necunoscut și despre care acum se aude că este de furat. Cadavrul sinucigașului nu s'a găsit încă.

Transporturile de lemne

— Înștiințare. —

Direcția generală a C. F. R. este în măsură de a satisface transporturile de lemne în masă mai ales acum când nu au început campania de cereale; în acest scop a efectuat o bună parte din mijloacele sale pentru transporturile de lemne și a mai admis acum în urmă a se încărca lemne de foc chiar în vagoane acoperite. Se constată însă că se încarcă pușin din lipsă de lemne.

În vederea aprovizionării pentru iarnă a orașelor, Direcțiunea generală, roagă autoritățile a-și face acum aprovizionările necesare, și a îngriji să se educe de urgență lemnele prin gări pentru ca să efectuăm din vreme aceste transporturi.

Direcțiunea generală roagă asemenea să se comunice în cel mai scurt timp Direcțiunilor Regionale respective în ce gări și în ce cantități sunt depuse lemnele de foc, stațiunea de destinație, când se poate începe încărcarea și câte vagoane pe zi, pentru ca să nu se trimită zadarnic trenuri ce nu au ce încărca.

Direcțiunea generală C. F. R.

Falsificare de timbre financiare în Ardeal.

Ministerul justiției a adresat următoarea circulară judecătorilor de ocoi:

D-l Ministru de finanțe mă informează că în Ardeal s'ar fi falsificând timbre fiscale de câte 20 Lei și s'ar fi întrebuințând asemenea timbre.

Zisul departament intervine a se lua măsuri să se examineze cu atențiune dacă nu cumva timbrele aplicate atât pe actele ce se prezintă în timpul de față cât și pe cele primite în trecut sunt false și în cazurile când se vedește aceasta să se comunice administrației financiare pentru ca pe de o parte să urmărească părțile la taxă, iar pe de altă parte să facă cercetări de unde și au procurat părțile acele timbre.

Zisul departament adaugă că potrivit art. 101 al. in. J din legea timbrului, taxele de timbru fix și proporțional nu pot fi percepute prin aplicarea de timbru mobil decât până la valoare de 50 Lei, iar taxele mai mari de 50 Lei prin viza pusă pe act de administrația financiară sau percepție. Orice act pe care se aplică timbre mobile în valoare mai mare de 50 Lei se consideră netimbrat.

De asemenea taxele de înregistrare se percep numai prin viza asupra actului supus taxei de înregistrare de către administrația financiară sau percepție și în nici un caz prin aplicare de timbre mobile.

Am onoare a vă comunica această mijlocire a Ministerului de finanțe și vă rog să binevoiți a avea în vedere pentru aducerea la îndeplinire.

P. ministru Ion N. Bottez.

P. director general Al. N. Ilescu.

Examen de maturitate. Luni, Marți și Miercuri, — 18—20 Iunie — s'a ținut la liceul „Andrei Șaguna“ examenul de maturitate, sub președintul P. O. D. așezor consistorial Mateiu Voileanu, comisar guvernamental fiind d-l Aron Demian, directorul liceului „Aurel Vlaicu“ din Orăștie.

Rezultatul e următorul:

Secția reală:

Foarte bine din toate studiile: Vas. Hodoivoianu, Florin Onișu, Aurel Sălăgean și Ovid. Vătăgan.

Foarte bine: Bernh. Jacobsohn.

Bine: Victor Ionescu, Iosif Mailat și Melania Ranceanu.

Matur cu suficient: Alex. Mailat.

Secția modernă:

Foarte bine din toate studiile: 1. Nic. Popovici și 2. Liviu Vasu.

Bine: Stella Angelescu, Dum. Căprioară, Marcel Moșoiu, Victor Nan și Virgil Voicu.

Matur cu suficient: Ioan Ducariu, Isata Enescu, Gheorghe Garoiu, Viorica Marcu, Nic. Râmboiu, Gheorghe Rusu, Virgil Sdrăllă, Ana Vartan.

Doi candidați au rămas corigenți la matematică, 1 la limba română și trei la fizică.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei se pot face ori și când timp mai îndelungat sau lunare.

Toți cismariștii pot!

Sidy Kertész Noutăți de pălării pentru dame.
 Modele originale din streinătate. Pălării de doliu. Ornamente pentru pălării. Transformări.
Salonul de pălării
 Brașov, Strada Porții 48, în curte.

No. cons. oraș. 11211/923.

Publicațiune

În conformitate cu legea de recrutare se vor întocmi tabelele de recensământ al contingentului 1925 și a cele pregătitoare ale contingentelor 1926 și 1927.

Pentru executarea acestor lucrări se vor prezenta la secția militară a primăriei orașului Brașov (strada Porții No. 63 etajul II, ușa 8) următorii: tinerii, cari sunt născuți pe raza orașului Brașov și aceia cari domiciliază stabili în acest oraș.

1. Toți tinerii, născuți în anul 1901 și 1902, cari au fost amânați pentru debilitate de către consiliul de recrutare sau de către corpurile respective.
2. Toți tinerii născuți în anul 1903.
3. Toți tinerii, născuți în anul 1904.
4. Toți tinerii, născuți în anul 1905.
5. Toți bărbaii, până la etatea de 40 ani, cari până la această dată n'au satisfăcut legea recrutării și nu s'au supus nici la controla armatei române și cari nu posedă nici un fel de document din armata română.

Inscrierea se face în următoarea ordine în fie-care zi dela orele 8—12 a. m.

- I. La 2 Iulie 1923 cei cu domiciliul în centrul orașului.
- II. La 3 Iulie 1923 cei cu domiciliul în Scheiu.
- III. La 4 Iulie 1923 cei cu domiciliul în Brașov-vechiu.
- IV. La 5 Iulie 1923 cei cu domiciliul în Blumena.
- V. La 6 Iulie 1923 cei cu domiciliul în extravilanul orașului, adică: Stupini, Honterus, Noa, Dârste, Timiș și Predeal.

Toți acei, cari nu sunt născuți pe raza orașului Brașov sunt obligați a aduce cu sine actele de naștere.

Cei absenți vor fi reprezentați prin părinții, sau rudele lor.

Se atrage serioasă atențiune că toți acei, cari nu se vor prezenta și nu vor fi nici reprezentați, vor fi urmăriți și pedepsiți conform legii.

Brașov, la 12 Iunie 1923.

4057 1-1 Consiliul orașenesc.

„Saxonia” No. 1041.

Mare industrie provincie caută pentru curs

primar institutor

pentru limba română, cunoscând perfect limba germană.

Oferte cu copii, certificate și fotografie la ziar sub „W. L.”

Cu adâncă durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru fiu, nepot și văr

Vasile Tampa
 inginer

după grele și îndelungate suferințe, împărtășit fiind cu Sft. Taine, a încetat din viață azi 21 Iunie 1923, în etate de 33 ani.

Inmormântarea rămășitelor pământesti ale regretatului defunct va avea loc din case părintesti, str. Crucii No. 7, Sâmbătă 23 Iunie, la orele 3 p. m., în cimitirul bisericii Sft. Adormiri din Brașovul-vechiu.

Fie-i țărina ușoară!
 Jalnica familie.

Plătește prețuri foarte avantajoase pentru diamante, briliante, platină, danturi alterate, aur, argint

M. Rosenberg
 Brașov, str. Porții 13.

tot aici se vând verighele din aur massiv 14 car. perechea dela 650 Lei. La cumpărări de ceasuri garanție pentru 5 ani.

De vânzare un chioșc în cele mai bune condițiuni. — Informațiuni str. Gărei 45 la Bodega Nicolae Găltănar.

Muzica Bat. Z. V. M. se poate angaja cu prețuri de bună învoială pentru: nunți, înmormântări, serbări cămpenești și baluri.

Tricotaje!

50% Reducere pentru Funcționarii cu legitimațiune

Bluze-Jachete-Jerseuri - Rochițe-Eșarfe - Bonete-Pesuri - Cravate etc. de mătase și lână.

50% Reducere pentru Muncitorii cu legitimațiune

SAMUEL TABAK & Comp.
 No. 38. Brașov, strada Porții No. 38.

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, ofica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: **CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL** în picături și catii, **SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.**

Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități. Le găsiți la drog. și farm.

Dep. central: **FARMACIA VOREL, Piatra Neamtz.**

No. cons. oraș. 11905/923.
De importanță pentru societățile de binefacere și ocrotire

Societățile de binefacere și ocrotire din loc au fost invitate nu de mult prin acest ziar să înseineze în conformitate cu prevederile Art. 338 din regulamentul pentru punerea în aplicare a legii privitoare la organizarea Ministerului muncii și ocrotirilor sociale, Statutele, Regulamentul, dările de seamă, bilanțurile etc.

De oare-ce aceste date au sosit până în prezent în număr foarte restrâns, Societățile resp. sunt din nou invitate a înainta acele date — în interesul lor propriu — neîntârziat în 8 zile primăriei orașului Brașov.

Brașov, la 14 Iunie 1923.
 4058 1-1 Consiliul orașenesc.

Eczema, boalele de piele, coșurile se vindecă sigur cu **Pomada Cadol**

Găsiți la farmacia și droguerii sau contra mandat postal de Lei 25 dela **Farmacia Vorel, Piatra-N.**

Cereți gratuit prospectul: Cum se vindecă eczema. 4926 6-20

Saxonia No. 1044

Instiintare

Aducem la cunoștința amatorilor pentru a închiria **Magazinul** din clădirea noastră, situat în **strada Târgul cailor No. 12**, cu începere dela 1 Octomvrie 1923 — că termenul pentru deschiderea ofertelor s'a fixat pentru **25 Iunie a. c.** Oferte ulterioare nu se mai primesc.

Eforia Bisericii Național-Grecești.

De vânzare cu prețuri foarte scăzute

din cauza mutării renumitele corsete (fără balene) Rappaport, brasiere etc. Totodată **dormitoare, mese, dulap cu oglindă pentru prăvălie, vase și diferite mobile.**

Brașov, str. Porții Nr. 59

4061 1-1 (Intrarea prin str. Argintarilor vis-à-vis de Oficiul de dare).

Sosirea și plecarea trenurilor din gara Brașov.

— Valabil dela 1 Iunie 1923. —

Sosirea			Plecarea		
din București:			spre București:		
Trenul:	Nr.-ul:	Ora:	Trenul:	Nr.-ul:	Ora:
Accelerat	21	12.44	Personal	406	23.44
Personal	401	15.02	Orient-Express	2	2.45
Accelerat	23	19.18	Accelerat	32	3.41
Personal	403	22.13	Personal	404	3.58
Accelerat	31	2.00	Accelerat	24	10.33
Orient-Express	1	4.08	Personal	402	15.31
Personal	405	5.57	Accelerat	22	17.06
din Oradea-mare:			spre Oradea-mare:		
Personal	406	23.24	Accelerat	21	12.59
Accelerat	32	3.26	Personal	401	15.27
Personal	404	5.30	Personal	403	22.35
Accelerat	22	16.44	Accelerat	31	2.22
Personal	402	14.59	Personal	405	6.18
din Arad:			spre Arad:		
Orient-Express	2	2.21	Accelerat	23	19.36
Accelerat	24	10.15	Orient-Express	1	4.22
din Făgăraș și Sibiu:			spre Făgăraș și Sibiu:		
Mixt	517 (numai din Făgăraș)	17.15	Personal	414 (până la Sibiu)	12.20
Personal	413 (din Sibiu)	7.10	Mixt	518 (numai până la Făg.)	7.40
din Sf. Gheorghe (Brețcu, Miercurea Ciucului și Târgu-Murăș):			spre Sf. Gheorghe (Brețcu, Miercurea Ciucului și Târgu-Murăș):		
Personal	420	1.13	Personal	415	2.15
Personal	416 și dela Brețcu	10.03	Personal	417 și la Brețcu	6.25
Personal	418	14.48	Personal	419 și la Brețcu	16.00
Personal	424 dela Brețcu	21.40			
din Zernești:			spre Zernești:		
Mixt	514	7.09	Mixt	513	6.35
Mixt	516	13.40	Mixt	515	17.30

Zilele acestea sosește

Marele Circ Zoologic

50 artiști artiște 50

65 animale dresate, precum: lei, lupi, urși, porci, maimuțe etc.

Renumiți artiști și artiste.

Instalație extraordinară cu un cort impermeabil special.
 Incăpător 3000 persoane.

Joia și Dumineca

MARE MATINEU

Dela ora 8 dimineața până la ora 7 seara vizitarea animalelor.

Un anunț special va anunța ziua deschiderii.

4058 2-2